

Motion till riksdagen

1989/90:A220

av Siw Persson m.fl. (fp)

Dental kvicksilverförgiftning m.m.

Kvicksilverförgiftning hos amalgambärare måste accepteras som en realitet, hävdar Med.dr. Fredrik Berglund, Kabi, Stockholm, i Läkartidningen nr 1–2 1989. Det finns starka indicier för ett kausalsamband: bl.a. förbättring efter sanering av amalgamfyllningar.

Dental kvicksilverförgiftning är kvicksilverförgiftning orsakad huvudsakligen av kvicksilver frigjort ur dentalt amalgam. Kvicksilver kan i olika kemiska former komma in olika vägar i kroppen. Det kan inandas, sväljas, tränga in genom slemhinnor och hud. Man kan utsättas för större mängder under kort tidsrymd (akut förgiftning) eller små mängder under längre tidsperiod som ackumuleras i kroppen (kronisk förgiftning). Olika former av kvicksilver omvandlas kemiskt i kroppen på olika sätt och binds i olika organ och vävnader beroende på kemisk form, mängd, tidsrymd och väg in i kroppen. Förgiftningsförloppet beskrivs noga i boken "Den långsamma döden" av Forsberg och Forsberg.

För den som har en fullt utvecklad kvicksilverförgiftning medför även små extra intag av kvicksilver en försämring av tillståndet. Patienten kan remitteras till tandläkare för att få en liten amalgamfyllning slipad eller urborrad utan särskilda skyddsåtgärder och detta kan vara förödande för patienten. Hos många finns det en sådan allvarlig överkänslighetsreaktion att det borde inrättas regionala specialkliniker. Dessa utrustas så att särskilda starka utsug installeras över patienten, att tillgång till friskluftsmask finns, samtidigt som andra kända åtgärder med kylning och kofferdammteknik vidtas för att minska patienternas kvicksilverbelastning under bortborrningen. Dessutom måste nyinsatt material kontrolleras och innehållsdeklarerat. Dessa specialkliniker skall alltså inte användas för nya amalgamterapi för att så långt som möjligt minska kvicksilverpåverkan. Saneringen förutsätts följas av specialiserade läkare som noterar patientens reaktioner, under och efter sanering. Under läkarkontroll kan den efterfrågade dokumentationen om förbättringar i sjukdomstillståndet säkerställas.

Det finns bestämmelser, som säger att det skall vara möjligt att få ekonomisk ersättning vid amalgamsanering. Ett krav är allergisk reaktion eller annan avvikande reaktion.

Nu är tyvärr inställningen från Riksförsäkringsverket sådan att det är näst intill omöjligt att få ekonomisk ersättning vid denna sanering, trots läkarin-

tyg. Intar RFV en annan ställning till de kvicksilverdrabbade patienterna än riksdagen vid flera tillfällen uttalat sig om?

Det är därför viktigt att socialstyrelse och riksförsäkringsverk har samma uppfattning om vilka åtgärder som behöver vidtas och att det inte ges utrymme till olika tolkningar. I detta fallet är det viktigt att man ser till att kvicksilverdrabbade patienter får hjälp genom generösare saneringsregler.

Det bör i detta sammanhang påpekas att tandvårdspersonalen själv bör skydda sig mycket noga med bl.a. handskar, effektiv utsugning och andningsskydd. LEK-utredningen har inte nog allvarligt beaktat personalens risker för den arbetsmiljöpåverkan som kvicksilverförgiftning innebär.

I kemiska risker på gränsvärdeslistan AFS 1981:8 beskrivs att kvicksilver klassas som gift och skall behandlas därefter. I ett särtryck beskrivs att amalgam skall behandlas med samma riskbedömning som gäller för kvicksilver.

Tyvärr har det för tandvårdspersonalen varit okänt tt det behövs rigorösa säkerhetsåtgärder i arbetet med amalgam. Det är viktigt att all personal som arbetar med kvicksilver eller kvicksilverkontaminerat arbetsmaterial skall ges information om vilka skyddsföreskrifter som gäller, att olika projekt startas, att skyddsutrustning används samt att frågan om arbetsskadeersättning för tandvårdspersonal löses på ett för personalen generösare sätt.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvicksilverdrabbade patienter och tandvårdspersonal samt amalgamfria kliniker.

Stockholm den 22 januari 1990

Siw Persson (fp)

Kenth Skårvik (fp)

Anders Castberger (fp)